

In dit thema...

heb je ontdekt dat het leven in de negentiende eeuw erg veranderde door de industriële revolutie. Met de Grondwet van 1848 kreeg de koning minder macht. Eind negentiende eeuw werd kinderarbeid verboden. Op het leerblad vind je een samenvatting van het thema. Op dit blad vind je nog eens alle belangrijke begrippen op een rijtje: een verzameling van de woordenlijstjes die ook op je werkbladen staan.

Les 1: Nieuwe krachtpatsers

Dit heb je gedaan

Je bent terug in de tijd gegaan. Naar de tijd van burgers en stoommachines. Deze liep van 1800 tot 1900. Je hebt kennisgemaakt met de stoommachine, het stoomgemaal en de stoomtrein. Je hebt uitgezocht hoe mensen van Utrecht naar Groningen reisden vóór, en na de uitvinding van de stoomtrein.

burgers	– Inwoners van een land.
fabriek	– Werkplaats met machines.
industrie	– Alle fabrieken bij elkaar.
industriële revolutie	– Snelle verandering waarbij we overgingen van het met de hand maken van producten naar het maken van producten met een machine.
stoommachine	– Machine die stoom omzet in arbeid.

Les 2: Van thuiswerk naar fabriekswerk

Dit heb je gedaan

Je hebt je afgevraagd waarom mensen opgepropt bij elkaar gingen wonen. Je hebt het leven van een thuiswever vergeleken met het leven van een fabrieksarbeider.

fabriek	– Een groot bedrijf waar met machines producten worden gemaakt.
fabrieksarbeider	– Iemand die werkt in een fabriek.
thuiswerker	– Iemand die thuis werk verricht.

Les 3: Kinderen aan het werk!

Dit heb je gedaan

Je hebt je afgevraagd of je liever in een fabriek werkt, of naar school gaat. Je hebt geluisterd naar het verhaal van Jet uit de negentiende eeuw en een week uit jouw leven vergeleken met een week uit haar leven. Je hebt reken- en schrijfp opdrachten gemaakt uit de tijd van burgers en stoommachines.

kinderarbeid

- Wanneer kinderen de hele dag of zelfs 's nachts moeten werken.

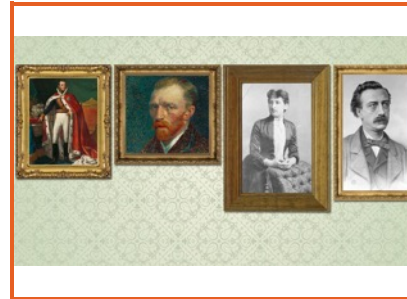
kinderwetje van Van Houten

- Wet uit 1874 tegen kinderarbeid, bedacht door Samuel van Houten.

leerplichtwet

- Een wet uit 1901 waarin staat dat alle kinderen naar school moeten om te leren.

Les 4: BN'ers van de negentiende eeuw

Dit heb je gedaan

Je hebt kennisgemaakt met vier beroemdheden uit de negentiende eeuw: Aletta Jacobs, Koning Willem I, Multatuli en Vincent van Gogh. Van één van deze vier heb jij een poster gemaakt en uitgezocht waarom hij of zij beroemd is geworden.

Aletta Jacobs

- Eerste vrouwelijke arts van ons land. Aletta zette zich ook in voor het Vrouwenkiesrecht.

Koning Willem I Multatuli

- Eerste koning van Nederland.
- Schrijver van het boek Max Havelaar over de uitbuiting van mensen in Nederlands-Indië (Indonesië). Hij heet eigenlijk Eduard Douwes Dekker.

Vincent van Gogh Vrouwenkiesrecht

- Kunstschilder.
- Recht van vrouwen om te kiezen wie ons land mag regeren.

Les 5: Voer actie!

Dit heb je gedaan

Je hebt ervaren hoe het voelt als jouw stem niet meetelt. In de tijd van burgers en stoommachines was er veel ongelijkheid. Je hebt bedacht wat je daartegen kon doen.

grondwet

- Document waarin de rechten en plichten van burgers beschreven staan en is vastgelegd hoe een land bestuurd moet worden.

kinderwetje van Van Houten

- Wet uit 1874 tegen kinderarbeid, bedacht door Samuel van Houten.

leerplichtwet

- Een wet uit 1901 waarin staat dat alle kinderen naar school moeten om te leren.

politieke partij

- Een groep mensen met dezelfde ideeën die samen bekijkt wat er in een land moet gebeuren.

vakbond

- Vereniging die opkomt voor de rechten van de mensen die werken.

wet

woningwet

- Door de overheid opgestelde regel.
- Met deze wet uit 1901 moesten slechte en ongezonde woningen worden verbeterd of worden gesloopt.